

Tu'immstök

28.10.2021

VN/11265/2020

VN/11265/2020-VNK-58

Saa'mi tuõðâšvuõtt - da suävâdvuõttkomissio šiotteemtu'mmstök

Šiõttummuš

Riikksuãvtõs lij õhttsažtuãjast Sää'mtee'gğ da Saa'mi siidsãbbrin tu'mmjam šiotteed Saa'mi tuõðâšvuõtt - da suävâdvuõttkomissio.

Toi'mmjempã'jj

28.10.2021-31.12.2023

Tuãggaž

Saa'mi tuõðâšvuõtt - da suävâdvuõttkomissio'je õhttnei valmmštõõllãmtuãj altteeš Sää'mtee'gğ alttõõzzãst ee'jjest 2017. Vã'ldminister Sanna Marin halltõsprograamm meãldlãnji tuãj komissio altteem diõtt lij juõtkkum ãnn'jõž halltõspãã'jest.

Riikksuãvtõõzz kanslia da vuõiggãdvuõttministeria valmštõ'lle õhttsažtuãjast Sää'mtee'gğ da Saa'mi siidsãbbrin ee'jjest 2019 jiõllum sagstõõllmõõžžin mandaatt Saa'mi tuõðâšvuõtt- da suävâdvuõttkomissio'je. Halltõõzz jeã'kkes-škoolãst 13.11.2019 kiõtt'tõ'lleš komissio'je valmštõõllum mandaatt da kiõ'çceš, što äã'sšest vuei'tet õuddned komissaari nõõmtemprose'sse. Še Sää'mte'gğ da Saa'mi siidsãbbar pri'mmeš mandaatt loppee'jjest 2019.

Mandaatt valmštõõllmõõžž tuãrjjõssãn toi'mmje ee'jjest 2018 riõššum seminaar meeraikõskksain tuõðâšvuõtt - da suävâdvuõttkomissio kiõççlãsttmõõžžin di veeidas kuullãmkõõrv nu't saa'mi dommvuu'dest gu tõn åãlgbeã'lnn. Kuullãmraportt çõõðteš skamm-mannust 2018. Sää'mte'gğ da Lãã'ddjãnnam halltõs informõ'stte ee'ttik-kã'ddjoooukid tuõðâšvuõtt - da suävâdvuõttprosee'ssest 21.11.2018.

Sää'mte'gğ da Saa'mi siidsãbbar o'cce komissaarvõboršii'kkid sää'mõhttsažkãdda pijjum äãv võboršekmõõntõõllmõõžžin. Sää'mtee'gğ sããbbar tu'mmji sãbbrestes 18.12.2020 e'tkķeed komissaarãn Heikki J. Hyvärinen da Miina Seurujãrvi. Njeã'llem-Kevãjããu'r da Njauddãm vuu'di sää'msuãvtõõzz tu'mmje 9.12.2020 õnnum sãbbrestes e'tkķeed Saa'mi siidsãbbar peã'lest komissio vuãzzli'žžen Irja Jefremooff.

Riikk komissaarvõboršii'kkid kaart'teš naãã'lnikvalmštõõllmõõššãn. Komissaarvõborše'kķen tu'mmješ e'tkķeed Hannele Pokka da Kari Mãkinen. Sää'mte'gğ priimi sãbbrestes 18.2.2021 õõutmiõ'lle riikk e'tkķeem tuõðâšvuõtt - da suävâdvuõttkomissio komissaarvõboršee'kk. Saa'mi siidsãbbar priimi riikk komissaarvõboršee'kk 20.-21.2.2021 õnnum sãbbrestes.

Tããvtõõzz da tuãj

Pãã'staddrõs
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

Jãã'ttemaddrõs
Besõksadress
Office

Te'lfon
Telefon
Telephone

Fa'kss
Fax
Fax

s-pãã'st, interne'tt
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

916 022 165
+358 9 1602 2165

kirjaamo@vnk.fi

Saa'mi tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio mandaatt meä'rtâäll komissio tuâj täävtõõzzid da tuâjaid.

Saa'mi tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio lij taimmjummsäst jioččvâlddsaz da čõnnsa'ttem.

Sää'm liâ EU-vuu'd o'dinakai algmeer. Saa'mi sââ'jj algmeeran lij tuõrvvum vuâđdlää'jjest. Vuâđdlää'jj 17 § 3 momee'nt mie'ldd saa'min algmeeran lij vuõiggâdvuõtt tuõ'll'jed da viikkâd oudâs jiijjâz kiõl da kulttuu'res.

Mandaatt meâldlânji tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttprosee'ss miârktõssân lij toobdsted da ärvvtõõllâd historiaalaz da ânn'jõž čârstummuž, mie'ldd looggee'l riikk suddeempoliitikk, di vuõiggâdvuõđi neu'rnumšid, čiołgted mä'htt ták vaakite saa'mid da sij õhttsazkâdda ânn'jõž vue'jjest da e'tkkad, mä'htt vuaitčes viikkâd oudâs õhttvuõđ saa'mi da Lää'ddjânnam riikk kõõsk di saa'mi kõõskâst. Tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttprosee'ss kiččlõõttmõššân lij lââ'zzted tie'ttemvuõđ saa'min Lää'ddjânnam algmeeran. Miârktõssân lij še, što tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttprosee'ss puâđõssân Lää'ddjânnam riikk kuâdd vasttõõzz da õõutsââ'jest Sää'mtee'ğğ, Saa'mi siidsâbrin da jee'res sää'mtâimmjee'jivui'm nâânad saa'mi vuõiggâdvuõđi teâuddjummuž Lää'ddjânnmest.

Komissio tuâj täävtõssân lij noorrât saa'mi kiõččlâsttmõõžž Lää'ddjânnam riikk da jee'res ve'rğgnii'kki tääimin da tõt, måkam vaikkõõzz da seu'rrijõõzz tõin liâ leammaž da õõudâs liâ sâ'mmlaid algmeeran da tõn vuâzzlaid persoonân, da tuejjeed tät teätt kuâstjee'jen.

Raajee'l õhttsa fi'tjõõzz historial'laz da ânn'jõž čârstummsäst, mie'ldd looggee'l suddeempoliitikk, di vuõiggâdvuõđi neu'rnumšin, komissio rääjj vuâđ suâvâdvuõđ raajmmõ'sše saa'mi da riikk kõõskâst, raajâsnallšemma muttsa di luõ'ttjummsa vuâđdõõvi vuârrvaikkõ'sse, kook tuâ'rjee saa'mi vuei'tlvažvuõđid tuõ'll'jed da viikkâd oudâs jiijjâz kiõl da kulttuu'res, se'st ââ'nee'l ä'rbbvuõđlaz jie'llemvue'jj – kooi čâđdmest lij õhttvuõtt jânnma da čacca.

Komissio älgg kiččlõõttâd vä'ldded tuâjast lokku saa'mi vuõiggâdvuõđi teâuddjummsa vaakitei kõskksa muuttâstuejjei, mâta äimmõsmuuttâs.

Komissio tuâj älgg pu'rkked da vie'kkted kiõtt'tõõllâd traumaid, koid sää'm nu't meeran gu persoonân kue'dde pâ'jjelpuõlvvõõggglânji. Psykososiaalaz tuârjõõs lij tarbbsõs pie'kk Saa'mi tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttprosee'ss teâuddjummuž. Jiõggsa da psykkla tuârjõõzz sää'mkiõlin da kulttuurtuâgga kai'bbjemnaa'lin a'lğge lee'd ta'rjjummsäst obb prosee'ss poodd.

Vää'ldde'l lokku, što sää'm liâ meer neelljast jânnmest, da što va'sttei tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttprosee'ss liâ jââ'ttmen le'be plaaneem vue'lnn Taarrjânnmest da Ruõccjânnmest, komissio tuâjast lij mäinn vä'ldded lokku tâ'vvjânnmallaš kiõččâmvue'kk da raajjâd õhttvuõđid jee'res Tâ'vvjânnmi prosee'ssid.

Komissio tuâj täävtõssân lij še nââneed sâ'mmlažvuõđ da sää'mkulttuur tobddmõõžž vä'lddnarood kõõskâst da nu't raajjâd õõudldõõzzid narokkõskkvuõđi miõttlõs oudnummsa.

Komissio älgg raajjâd tuâjstes rapoort, kââ'tt âân se'st še taimm-ehdtõõzzid. Raportt uu'det riikkusuâvtõ'sse, Sää'mtegg da Saa'mi siidsâbbra 30.11.2023 mõõ'neest. Di jõs komissio keäčč mie'rrmeâldli'žžen, tõt vuaitt u'vdded tuâjstes še kõskrapoortid.

Saa'mi tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio norrõs

Komissiost liâ vitt komissaar. Mandaatt meâldlânji komissaarin kue'htt liâ va'lljum riikkusuâvtõõzz e'tkkõõzzâst, kue'htt Sää'mtee'ğğ e'tkkõõzzâst da õhtt Saa'mi siidsâbbar e'tkkõõzzâst. Tuõđâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio taimmjemõõlgtõõzzi raamin komissaarid vueitlvââ'stet õõutverddsa oudldõõzz vuâssõõttâd mârddnalla komissio tuõjju.

Vuâzzla

Heikki J. Hyvärinen, näggtõske'rjitu'tkkeei, vuõiggâdvuõtt-tiõtti kandidaatt
Irja Jefremoff, vaaldâsmiõtti maister

Kari Mäkinen, aa'rhelppispp emeritus, teologia tohtor
 Hannele Pokka, tuâjj-jie'llemprofessor, vuõiggâdvuõtt-tiõtti tohtor
 Miina Seurujärvi, filosofia maister

Piisarkâ'dd

Komissio va'lljad jiõccses vä'lddpiisar da vuei'tlva jee'res piisarkâ'dd vuazzla.

Seu'rrjemjoukk

Riikksuâvtõõzz kanslia šiõttad seu'rrjemjoouk tuõðâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio tuärjjõssân. Seu'rrjemjou'kke kââçcât ee'ttkeei Sää'mtee'ggest, Saa'mi siidsâbbrest, ee'ttik-kââ'ddest ee'ttkâ'stemnalla âarrai peällõõggin, evaņkeel-luteerlaž ceerkvest da ortodookslaž ceerkvest. Seu'rrjemjoouk saaggjââ'dtee'jen taimmai vä'ldministee'r riikkpiisar. Seu'rrjemjoukk lij tuâjast tøn räjjä, poka tuõðâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio tuâjj põõtt.

Aalmilaž meärrõõzz da kuul

Komissio vuäitt suâvted tuâimmjummses da riâššõõttâd naa'lin, koon ķeäçc pue'rmõsân, da altteed ouddmiârkkân tuâjj-jouukid le'be juâggtoõõzzid tieu'ddeem diõtt tuâjjânouddmõõžžâs da tõõzz pijjum täävtõõzzid.

Suâvâdvuõttprosee'ss aunnstõs arkivââ'stet Meersažarkiiv Sää'markii've.

Komissio kuul mäâu'set momee'nt 23.01.26 Saa'mi tuõðâšvuõtt - da suâvâdvuõttprosee'ss oudâsviikkmöš.

Ee'jj 2019 täällarvvlõõzzâst da ee'jj 2021 III lââ'sstâällsarvvlõõzzâst momentta 23.01.26 lij miõttum mie'rrtie'gğid õhttse'žže 2,3 miljoon eu'rred. Halltõs lij tuejjääm e'tkkõõzz ee'jj 2022 täällarvvlõ'sse 0,460 miljoonan eeu'r lââ'ssteäggtummses, mii õõlgat ee'ttik-kââ'dd priimm'mõõžž. Riikk täällarvvlõõzz miõttum mie'rrtie'gğin kää'ttet komissio'je da tøn piisarkâdda di ouddmiârkkân psykososiaali'žže tuärjjõ'sse õhtteei kuulid. Jõs komissio tuâj mie'rmeâldlaž riâššmõš le'be prosee'ss õuddnummuš õõlgat riikk täällarvvlõõzzâst miõttum mie'rrtie'gğ muttâz, vuäitt komissio tuejjeed riikksuâvtõõzz kansliaa'je vuâðdtõllum lââ'ssmie'rteä'gğ e'tkkõõzz.

Komissio preemm jiijjâz sii'ske täällarvvlõõzz, lokku vää'ldkani psykososiaali'žže tuärjjõ'sse ââ'nnem mie'rrtie'gğ.

Komissio vuazzlai da piisarkââ'dd mä'tkk-kuul ko'rvveet momee'ntin 23.01.26 riikk maatkčemvuâkkõõzz meâldlânji.

Vä'ldminister

Sanna Marin

Spesiaalä'sstobddi

Nina Brander

Meâlddõõzz Saa'mi tuõðâšvuõtt - da suâvâdvuõttkomissio mandaatt

Juâkkmöš Heikki J. Hyvärinen
 Irja Jefremoff
 Kari Mäkinen
 Hannele Pokka

Miina Seurujärvi

Teättan

Sää'mte'ğğ
Saa'mi siidsábbar
Sää'markiv
PLM Peälštõsministeria
YM Pirrõsministeria
OM Vuõiggâdvue'kkministeria
UM Álggministeria
VNK Riikksuávtõõzz kanslia
TEM Tuâjj- da jie'llemvue'kkministeria
LVM Jááttlõk- da saagtem-ministeria
STM Sosiaal- da tiõrvâsvuõttministeria
VM Riikkvääraiministeria
OKM Mätt'tõs - da kulttuurministeria
MMM Mädd- da meä'cctäällministeria
SM Sii'skministeria